

Zaštita osobnih podataka radnika i suradnika

Gordana Muraja, magistra prava

Radi zaključivanja ugovora o radu i ostvarivanja prava iz rada poslodavac od radnika mora prikupiti različite osobne podatke. Osim propisa iz radnog zakonodavstva, koji poslodavca obvezuju na čuvanje i zaštitu osobnih podataka radnika, na zaštitu osobnih podataka poslodavca obvezuje i poseban propis kojim je ovo područje uređeno. Radi se o Zakonu o zaštiti osobnih podataka koji je u primjeni od donošenja u 2006. godini doživio dvije izmjene, a u Narodnim novinama, br. 106/12 objavljen je i pročišćeni tekst.

1. Prikupljanje podataka o radniku

Prema Pravilniku o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima¹ (dalje u tekstu: Pravilnik) poslodavac je obvezan voditi dva skupa podataka: evidenciju o radnicima i evidenciju o radnom vremenu.

Osim Pravilnika koji uređuje sadržaj evidencija o radnicima, a koji je kao podzakonski akt donesen na temelju Zakona o radu, obveze poslodavca u zaštiti osobnih podataka koje je obvezan prikupljati, uređene su i Zakonom o zaštiti osobnih podataka (dalje u tekstu: Zakon). Ovim je Zakonom uređena zaštita osobnih podataka o fizičkim osobama te nadzor nad prikupljanjem, obradom i korištenjem osobnih podataka. Obvezne su ga primjenjivati fizičke ili pravne osobe koje prikupljaju i obrađuju osobne podatke fizičkih osoba.

Stoga su, radi ispunjavanja svojih obveza za evidentiranjem na koje ih obvezuje radno zakonodavstvo, na zbirke podataka koje vode o radnicima poslodavci obvezni primijeniti i mjere i postupke za zaštitu osobnih podataka propisane Zakonom.

¹ NN, br. 32/15. i 97/15.

2. Zakonske definicije

U uvodnom dijelu sam Zakon definira značenje pojmova važnih kod zaštite osobnih podataka i navodi osobe koje se o zaštiti brinu.

Osobni podatak je svaka informacija koja se odnosi na identificiranu fizičku osobu ili fizičku osobu čiji se identitet može utvrditi izravno ili neizravno, posebno na osnovi identifikacijskog broja (OIB) ili jednog ili više obilježja specifičnih za njezin identitet.

Zbirka osobnih podataka je svaki strukturirani skup osobnih podataka bez obzira kojom se tehnikom bilježi i obrađuje. Zbirku osobnih podataka čine svi podaci prikupljeni o radnicima i suradnicima. Evidencija se može voditi pisano u obliku knjige ili u elektroničkom obliku.

Za svaku zbirku treba imenovati osobu koja je njen voditelj, a zakonska definicija kaže da je **voditelj zbirke osobnih podataka** fizička ili pravna osoba koja utvrđuje svrhu i način obrade osobnih podataka. Budući da govorimo o zbirci osobnih podataka radnika, to je poslodavac.

Službenik za zaštitu osobnih podataka je osoba koju imenuje voditelj zbirke osobnih podataka, a koja vodi brigu o zakonitosti obrade osobnih podataka i ostvarivanju prava na zaštitu osobnih podataka.

Agencija za zaštitu osobnih podataka je pravna osoba koja obavlja nadzor nad obradom osobnih podataka. U obavljanju poslova Agencija je samostalna i odgovara Hrvatskom saboru. Mrežne stranice Agencije pronaći ćete na adresi www.azop.hr.

3. Što je obrada podataka

Obrada osobnih podataka je svaka radnja ili skup radnji kao što je, primjerice, prikupljanje, uvid, korištenje, svrstavanje itd. te provedba logičkih, matematičkih i drugih operacija s tim podacima.

O obradi možemo razmišljati kao o postupku kojim se obrađuje ono što već imamo pa je ovdje važno uočiti da izrazom "obrada" Zakon označava već i samo prikupljanje podataka, kao i uvid u podatke. Ni jedno ni drugo ne odgovara uobičajenoj predodžbi da je obrada aktivan čin koji započinje onog trenutka u kojem s već prikupljenim podacima nešto dalje radimo.

4. Evidencija osobnih podataka suradnika

Pravilnik poslodavca obvezuje na vođenje evidencije i o suradnicima. Tako su poslodavci dužni voditi evidenciju o radnicima privremeno ustupljenima od povezanog društva, osobama na stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa, redovitim studentima koji rade putem studentskog servisa, redovitim učenicima na praksi i onima koji kod poslodavca rade posredovanjem ovlaštenih srednjoškolskih ustanova te o osobama koje kod poslodavca obavljaju rad za opće dobro u skladu s općim propisom.

Zbog praktičnih razloga, odnosno radi pravilnog obračuna i uplate poreza i doprinosa osobne podatke treba prikupiti i od osoba koji za poslodavca obavljaju povremene poslove za koje se naknada isplaćuje kao drugi dohodak, kao i od autora s kojima se zaključuje autorski ugovor. To je također situacija u kojoj isplatitelj drugog dohotka mora zaštititi podatke koje je dobio radi ispunjavanja obveza prema primatelju isplate.

Možemo reći da je poslodavac obavezan brinuti i zaštititi sve podatke koje je za bilo koju svrhu prikupio od fizičkih osoba te da prikupljene podatke bez privole osobe o kojoj se radi ne smije koristiti ni za koju drugu svrhu osim svrhe zbog koje ih je prikupljao.

5. Evidencija o zbirci osobnih podataka

Voditelj zbirke obavezan je za svaku zbirku osobnih podataka koju vodi uspostaviti i voditi evidenciju s temeljnim informacijama o zbirci propisanim člankom 14. Zakona o zaštiti osobnih podataka.

Način vođenja Zbirke, kao i obrazac koji se kod izrade evidencije koristi detaljnije su propisani Uredbom o načinu vođenja i obrascu evidencije o zbirkama osobnih podataka². Na mrežnim stranicama Agencije pronaći ćete više podataka o sadržaju evidencije te uputu o načinu njenog vođenja.

Ako se radi o zbirci osobnih podataka koji se vode na temelju propisa radnog prava i ako se podaci ne iznose iz Republike Hrvatske, poslodavac koji zapošljava do pet radnika i poslodavac koji je imenovao službenika za zaštitu osobnih podataka obavezan je uspostaviti evidenciju ali je oslobođen obveze dostavljanja evidencije Agenciji

² NN, br. 105/04.

6 Voditelj zbirke i službenik za zaštitu osobnih podataka

Iz definicije o voditelju zbirke jasno slijedi da se taj pojam odnosi na poslodavca, a da bi se odgovornost za ispunjavanje obveza na koje Zakon obvezuje voditelja zbirke vezala za konkretnu osobu, i da bi taj osoba dobila ovlasti koje su joj potrebne u provođenju mjera zaštite, Zakon uvodi pojam službenika za zaštitu osobnih podataka.

I Zakon o radu³ obvezuje poslodavca koji zapošljava više od 20 radnika na imenovanje osobe koja mora uživati povjerenje radnika i koja je osim samog poslodavca ovlaštena nadzirati prikupljaju li se, obrađuju, koriste i dostavljaju trećim osobama osobni podaci u skladu sa zakonom⁴. Prekršaj koji čini poslodavac koji ne izvršava ovu obvezu svrstan je u grupu težih prekršaja poslodavca.

Poslodavcu koji zapošljava više od 20 radnika i Zakon o zaštiti osobnih podataka nalaže da u pisanom obliku imenuje službenika za zaštitu podataka⁵.

Da službenik za zaštitu podataka mora biti osoba od povjerenja, Zakon dodatno naglašava time što propisuje da službenikom za zaštitu osobnih podataka ne može biti imenovana osoba protiv koje se vodi postupak zbog povrede službene dužnosti, odnosno radne obveze, protiv koje je izrečena mjera povrede službene dužnosti, odnosno radne obveze, te kojoj je izrečena mjera povrede normi etičkog kodeksa i drugih pravila ponašanja donesenih od strane poslodavca.

Nakon imenovanja službenika za zaštitu osobnih podataka poslodavac treba u roku od mjesec dana od dana donošenja odluke obavijestiti Agenciju za zaštitu osobnih podataka radi upisa odluke u Registar službenika za zaštitu osobnih podataka.

Službene podatke za kontakt s imenovanim službenikom za zaštitu osobnih podataka poslodavac je dužan učiniti javno dostupnima na svojim mrežnim stranicama ili na drugi odgovarajući način.

Iako nemaju obvezu, poslodavci koji zapošljavaju manje od 20 radnika također mogu imenovati službenika za zaštitu osobnih podataka. Kad to učine i obavijeste Agenciju o imenovanju, to ih oslobađa obveze da Agenciji dostave evidenciju o zbirci podataka koje se vode na temelju propisa radnog prava, pod uvjetom da se podaci ne iznose iz Republike Hrvatske.

Službenik za zaštitu osobnih podataka u obavljanju svojih dužnosti i ispunjavanju obveza propisanih Zakonom vodi brigu o zakonitosti obrade, upozorava poslodavca i osobe na obradi podataka na obveze, uspostavlja i vodi evidenciju o zbirci osobnih podataka, osobama čiji su

³ NN, br. 93/14.

⁴ čl. 29. st. 6. Zakona o radu,

⁵ čl. 18a. Zakona o zaštiti osobnih podataka

podaci upisani u zbirku daje potvrde, obavijesti, izvatke, potvrde ili ispile osobnih podataka, brine o ispravljanju netočnih podataka u zbirci te surađuje s Agencijom na provedbi nadzora nad obradom podataka.

Zbirku podataka treba stalno održavati, pa je Zakon kao jednu od obveza utvrdio i dužnost da se zbirka vodi potpuno i točno. Iz toga slijedi da je obveza imenovanog službenika za zaštitu osobnih podataka da osigura ispunjavanje tog zahtjeva.

Cijeli je ovaj Zakon posvećen zaštiti osobnih podataka pa je razumljivo propisuje da je službenik za zaštitu osobnih podataka dužan čuvati povjerljivost svih informacija i podataka koje sazna u obavljanju svojih dužnosti. Obveza čuvanja povjerljivosti proteže se i na vrijeme nakon prestanka obavljanja dužnosti.

Copyright © Gordana Muraja 2016